

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 52-1932)

Originalt emne

Universitet

Universitet/Areal og Bygninger

Universitet/Undervisning og Drift

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 7. juli 1932](#)
- 2) [Byrådsmødet den 18. august 1932](#)
- 3) [Byrådsmødet den 21. marts 1933](#)
- 4) [Byrådsmødet den 13. juli 1933](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 7. juli 1932 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1932)

Skrivelse fra Universitetets Byggeudvalg med Forespørgsel, om Opførelse af Universitetsbygningen nu maa paabegyndes.

Borgmesteren erindrede om, at efter at Sagen var godkendt, blev Tegningerne sendt til Københavns Universitet og til Undervisningsministeriet. Universitetet havde godkendt Planen, og nu var der kommet Telegram om, at Ministeriets Godkendelse ogsaa vilde foreligge, muligvis med en mindre Ændring. Byggeudvalget henvendte sig nu til Byraadet for at høre, om dette har noget imod, at Arbejdet paabegyndes. Der var tegnet Penge og Materialer til en Sum af 629600 Kr., og Indsamlingen var endnu ikke sluttet. Hvad

Bygningen vilde koste, beroede jo meget paa, hvorledes man vil udstyre den indvendig, men man kunde jo rejse Bygningen og saa gøre det indvendige færdigt, saa langt Pengene og Materialerne slaar til. Som Bygningen var projekteret, kunde den tilfredsstille de Ønsker, der havde været fremme om, hvilke Fakulteter den skal tage imod, bl. a. ogsaa et eventuelt Erhvervsfakultet. Udvalget kunde selvfølgelig ikke garantere, at de 629000 Kr. vil slaar til; men nu vilde Arkitekten udtale sig nærmere om Projektet.

Arkitekt C. F. Møller henviste til de foreliggende Tegninger, der tidligere var godkendt af Byraadet. Angaaende Byggesummen, saa vilde den ialt blive 750000 Kr., men det var udregnet, at saafremt man sparede Færdiggørelsen af de Rum, der først blev nødvendige, efter som Universitetet voksede, vilde Byggesummen blive 640000 Kr. Man kunde maaske spørge, hvorfor Bygningen ikke var lavet saa meget mindre; men Sagen var, at den passede netop til de skænkede Materialer af Mursten, Kalk, Cement, Tømmer m. m. saa en Beskæring af Huset vilde blot blive en Besparelse paa Arbejdslønnen.

J Chr. Møller udtalte, at efter Arkitektens Oplysninger vilde Overskridelsen altsaa kun blive ca. 10000 Kr., og Taleren vilde da anbefale at begynde Opførelsen af Bygningen. Maaske kunde der endnu indkomme enkelte mindre Beløb, selv om man næppe skulde være for sangvinsk i den Retning.

Borgmesteren oplyste, at en god Borger havde stillet et Beløb paa 10000 Kr. i Udsigt, og der kunde maaske melde sig flere endnu. Udvalget, som indsamler Gaver, arbejdede fremdeles paa at skaffe flere Penge.

H. P. Christensen erklærede, at man var i høj Grad interesseret i det store Byggearbejde paa Grund af den store Arbejdsløshed i Byggefagene, men paa den anden Side var det vanskeligt at sige noget bestemt om den økonomiske Side, før man saa, hvilke Tilbud der kom til at foreligge. Foruden selve Byggearbejdet vilde der ogsaa blive nogle Udgifter for Kommunen til Veje og Kloakker, men det var tidligere tiltraadt af Byraadet, og det maatte man altsaa tage, efterhaanden som det fremkom. Man kunde nok anbefale at gaa i Gang med Arbejdet, uden derfor at Byraadet yder nogen Garanti, og saa haabe paa, at de Penge, der er til Raadighed, vil kunne strække til.

Borgmesteren oplyste, at der var ikke Tale om nogen Forpligtelse for Byraadet eller Kommunen til at tilskyde det manglende Beløb. Om 8 Maaneder skulde der være Byraadsvalg, og ingen vidste, hvad der saa kunde ske. Men Byraadets Repræsentanter i Udvalget kunde ikke gaa med til at sætte Arbejdet i Gang uden Byraadets Tiltrædelse.

J. Perregaard oplyste, at det Udvalg, der indsamler Materialer, stadig var i Arbejde, men man skulde først vide noget om, hvor meget der skal bruges af de forskellige Ting, og man regnede stadig med at faa de tilstrækkelige Materialer skænket.

Borgmesteren kunde efter de faldne Udtalelser betragte det som givet, at Byraadet giver sin Tilslutning til, at Udvalget gaar i Gang med Arbejdet. Hvis det blev udbudt snarest, kunde Huset komme under Tag omkring Midten af December, og saa kunde Bygningen blive færdig til September næste Aar. Men en Udsættelse vilde gøre det vanskeligt at faa Bygningen færdig til dette Tidspunkt.

Udvalget bemyndigedes til at gaa i Gang med Arbejdet.

Uddrag fra byrådsmødet den 18. august 1932 - side 19

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1932)

Indstilling fra Universitetsbestyrelsen om Tegning af Pensionsforsikring for de Lærere ved Universitetsundervisningen, der ikke pensioneres af Staten.

Følgende Indstilling forelaa:

"Som det vil være Byraadet bekendt har de ved Universitetsundervisningen i Aarhus ansatte Lærere ikke hidtil været sikret nogen Pension.

Bestyrelsen har længe overvejet, hvorledes man kunde afhjælpe denne Mangel paa en for Lærerne tilfredsstillende Maade, der samtidig var økonomisk overkommelig for Universitetsundervisningen, og man har rettet Henvendelse til forskellige Pensionsforsikringsselskaber og har sluttelig fra Kommunernes Pensionskasse modtaget hoslagte Tilbud af 10/5 1932.

Medens Bestyrelsen mener, at Pensioneringen af de Lærere, hvis Undervisning bekostes gennem Statens Tilskud, maa udredes af Statskassen, skal Bestyrelsen herved anmode om Byraadets Samtykke til at tegne en Pensionsforsikring som den omhandlede forsaavidt angaar Lærerne i Sprog og Historie, nemlig de 7 Docenter, hvis samlede Aarsløn andrager 7 Gange 7000 Kr. = 49000 Kr.

Pensionen tegnes saaledes, at Lærerne selv maa bidrage med 5 % af deres Lønning,

medens Restpræmien maa betales af Universitetsundervisningen, dog ikke med udover 10 % af vedkommende Lærers Aarsløn.

Maximumsudgiften for Universitetsundervisningen vil derfor andrage 4900 Kr. aarligt. Det skal tilføjes, at Udgiften for indeværende Finansaar vil kunne afholdes af Universitetsundervisningen igennem den Besparelse, der fremkommer derved, at Staten afholder Udgifterne ved Undervisningen i Filosofi."

H. P. Christensen anbefalede Indstillingen. Talerens Gruppe havde imidlertid været noget betænkelig ved at binde Kommunen i Fremtiden, hvorfor man foreslog denne Tilføjelse, at Vedtagelsen kun er bindende for Kommunen, indtil Lønningerne overtages af Staten.

Indstillingen vedtoges med den nævnte Tilføjelse,

Uddrag fra byrådsmødet den 21. marts 1933 - side 17

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1932)

Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende en Ændring af Grænserne for Universitetsgrunden.

Fra Universitetsbestyrelsen forelaa følgende Skrivelse:

"Bestyrelsen for Universitetsundervisningen tillader sig herved at meddele Byraadet, at man fra Ny Carlsbergfondets Direktion har modtaget Tilsagn om Bevilling til Anlæg af Universitetsparken efter den af Havearkitekt C. Th. Sørensen i sin Tid udkastede Plan.

Tilskudet udbetales med 15000 Kr. i Fondets indeværende Regnskabsaar (Vio 1932- s0/9 1933) og 5000 Kr. i hvert af de 2 næste Regnskabsaar. - Det er en Forudsætning for Ny Carlsbergfondets Tilskud, at Havearkitekt C. Th. Sørensen knyttes til Planens Gennemførelse. - Jeg vedlægger en med Havearkitekt C. Th. Sørensen truffet Aftale herom i Afskrift.

Da dette Tilskud fra Ny Carlsbergfondet forudsætter, at Parken anlægges som anvist paa den Plan, der var udstillet paa Udstillingen "Det nye Aarhus" i København, tillader Bestyrelsen sig herved ærbødigst at andrage Byraadet om, at det ved hoslagte Gavebrev af 81/10 1929 til Universitetsundervisningen i Jylland skænkede Areal mærket A, B, C, D, E,

F, G maa blive ændret overensstemmende med den Plan, som nu er udarbejdet af Stadsingeniøren og Stadsgartneren i Forening".

Fra Udvalget forelaa følgende Indstilling:

"I Anledning af det fra Universitetsundervisningen i Jylland fremsendte Andragende af 17. d. M. om en Ændring af Universitetsarealet i Overensstemmelse med de af Arkitekten og Gartnerne udarbejdede Planer, hvorved Parken faar Hovedretning Nord -Syd i Stedet for Øst-Vest skal Udvalget bemærke, at det Areal, Kommunen derved afgiver, er lavtliggende og kuperet og faktisk kun egnet til Park, eventuelt Villabebyggelse, medens det Areal, Kommunen til Gengæld faar tilbage ved Langelandsgade, er højtliggende og plant. De to Arealer fremgaar af medfølgende farvelagte Plan, hvorpaa baade den nuværende og den foreslaaede Grænse er afmærket med rødt.

Det foreslaas derfor at give Gavebrevet en Paategning om, at Arealet ændres i Overensstemmelse med de paa vedlagte Plan med grønne Linier afmærkede Grænser, dog at der tages følgende foreløbige Forbehold:

1. Grænsen mod Nord fastsættes dog først, naar Ringgaden er endelig fastlagt paa dette Sted.
2. Det Areal, der optages af BRarakkerne, kan først faas til Disposition efter Ryraadets nærmere Restemmelse."

Borgmesteren anbefalede Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 13. juli 1933 - side 13

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1932)

Skrivelse fra Universitetsundervisningen angaaende Oprettelse af to nye Docenturer samt Andragende til Undervisningsministeriet om Anerkendelse og Eksamensret.

Følgende Skrivelse forelaa:

Til Aarhus Byraad.

Som det vil være Byraadet bekendt, har Universitetsundervisningen i Aarhus ansøgt Undervisningsministeriet om Anerkendelse i Henhold til Lov af 28/4 i 1931 § 4 af Undervisningen i Sprog og Historie til Skoleembedseksamen, saaledes at der skal kunne affoldes Embedseksamen her i Aarhus i Eksamensterminen December-Januar 1934 - 35, og saaledes at der skulde bevilges Statstilskud til denne Undervisning paa Finansloven 1935 - 36.

Efter at Sagen overensstemmende med Lovens § 1 af Ministeriet har været tilstillet Københavns Universitet til Erklæring, har Københavns Universitet anbefalet, at Anerkendelsen meddeles paa Betingelse bl. a. af, at der oprettes 2 nye faste Lærerposter - en i sammenlignende Sprogvidenskab og en i Historie - samt at Lærerstillingerne opslaaes ledige paany, saaledes at der findes mindst et Professorat i hvert af de Fag. hvori der affoldes Skoleembedseksamen. Undervisningsministeriet har derhos under de derom i Ministeriet førte Forhandlinger givet Tilsagn om, at denne Sag nu vil blive søgt løst efter forudgaaende Forhandlinger med Finansministeriet og Tingenes Finansudvalg, idet Ministeriet derhos har udbedt sig en Erklæring fra Aarhus Byraad om, at dette er villig til vedblivende at betale Driften, derunder de af Københavns Universitets Krav foranledigede forøgede Udgifter, indtil Statstilskud kan meddeles, altsaa indtil 1. April 1935.

I denne Anledning tillader Bestyrelsen sig ærbødigst at andrage Byraadet om den saaledes af Ministeriet ønskede Udtalelse.

Bestyrelsen har tænkt sig, at de to nye Docenturer oprettes fra 1. August 1934 at regne, og at de nuværende Docenturers Omdannelse til Professorater sker fra samme Dag.

Den forøgede Udgift, der kommer til at paahvile Aarhus Kommune, nemlig til Lønning af 2 Docenter og Forskelslønnen imellem Professorlønnen og Docentgager vil derfor under Forudsætning af, at Andragendet bevilges, kun komme til at omfatte Tiden fra 1/8 1934-1/4 1935, d. v. s. i 8 Maaneder, og denne Udgift vil formentlig andrage, herunder iberegnet Forhøjelse af Pensionsbidragene, 20366 Kr. Bestyrelsen vedlægger et Koncept med 1 Bilag til det fornyede Andragende, Bestyrelsen under Forudsætning af, at det høje Byraad tiltræder denne Ordning, agter at indsende til Ministeriet.

Man skal tilføje, at Bestyrelsen haaber, naar Statstilskadet træder i Kraft, da ved Byraadets Velvillie stadig at opnaa Tilskud fra Kommunen for derigennem at paabegynde Opbyggelsen af Erhvervsfakultetet her i Aarhus."

Til Undervisningsministeriet.

Efter at det høje Ministerium i Henhold til kgl. Anordning af 8/8 1928 for et Tidsrum af 3 Aar havde anerkendt den filosofiske Prøve for studerende ved Universitetsundervisningen i Aarhus, blev der overensstemmende med Ministeriets Skrivelse af 21/6 1928 J. Nr. 2516/27 i Forbindelse med denne Undervisning etableret en Undervisning i Sprog og Historie, saaledes at denne Undervisning kunde udnyttes som Grundlag for det videre Studium ved Københavns Universitet, men ikke afsluttedes med nogen officiel Prøve i Aarhus.

Fra 1. September 1928 har denne Undervisning fundet Sted i Teknisk Skole, Nørre Alle her i Byen, og den er bekostet af Aarhus Kommune, hvis Udgifter hertil har andraget exclusive Udgifterne til Undervisning i Filosofi

-omtrentfølgende Beløb:

Finansaaret 1928-29 c. Kr. 25200,00

-1929-30 -53700,00

-1930 - 31..... -62700,00

-1931-32..... -64400,00

-1932-33 -70000,00

-1933-34. . ____ -84000,00

lait... Kr. 360000,00 Undervisningen har hidtil omfattet følgende Fag:

- 1) Tysk. I H. t. det filosofiske Fakultets Skrivelse af 14/3 1928 er Dr. phil. Chr. Møller ansat som Docent i dette Fag.
- 2) Fransk. I H. t. samme Skrivelse af 14/6 1928 er Dr. phil. Andreas Blinkenberg ansat som Docent i dette Fag.
- 3) Engelsk. I H. t. Fakultetets Skrivelse af 31/8 1928 er cand. mag. Torsten Dahl ansat som Docent i dette Fag.
- 4) Dansk Sprog. I H. t. samme Skrivelse er cand. mag. P. Skautrup ansat som Docent i dette Fag.
- 5) Dansk Literaturhistorie. I H. t. Fakultetets Skrivelse af 23/4 1929 afholdtes der her i

Aarhus Konkurrence om dette Docentur, der overensstemmende med Dommerkomitéens enstemmige Indstilling besattes med Dr. phil. Ernst Frandsen.

6) Med Samtykke af det filosofiske Fakultet ifl. dets Skrivelse af 17/12 1929 er Dr. phil. Albert Olsen ansat som Docent i Historie.

7) Klassisk Filologi. I H. t. Fakultets Skrivelse af 17/12 1930 er Dr. phil. Frantz Blatt ansat som Docent i dette Fag.

I Henhold til Lov 28/4 1931 om Anerkendelse af og Tilskud til Universitetsundervisningen i Aarhus er der nu paa en af Aarhus Kommune skænket Grund opført en Universitetsbygning, udelukkende bekostet af privat indsamlede Midler og indeholdende de nødvendige Lokaler til Undervisningen i Sprog og Historie til Skoleembedseksamen. - Planerne over denne Bygning er approberet af Ministeriet.

Denne Undervisning søges ikke blot af Studenter i de første Semestre, men Studenterne har i stort Antal ønsket at fortsætte deres Studier her og at afslutte dem med Eksamen i Aarhus. - I saa Henseende skal Bestyrelsen henvise til Andragende af 28/2 1932 fra Studenterraadet i Aarhus til Undervisningsministeriet.

Under Forudsætning af, at den nødvendige Anerkendelse opnaas, vil der til Eksamensterminen Dec. -Jan. 1934-35 formentlig være Studenter, der ønsker at tage Skoleembedseksamen i Sprog og Historie her ved Universitetsundervisningen i Aarhus, og Bestyrelsen maa derfor anse det for paatrængende nødvendigt, at denne Undervisning, der nu har været udført i 5 Aar her i Aarhus og har vundet saadan Anerkendelse, at der derved er skabt en rimelig Forudsætning for Tilladelse til Afholdelse af Eksamen i de paagældende Fag, nu faar det høje Ministeriums Anerkendelse.

-Uden saadan Eksamensret og Anerkendelse vil den Aflastning af Københavns Universitet, der bl. a. er tilsigtet ved Oprettelsen af Universitetsundervisningen i Aarhus, efter Bestyrelsens Formening ikke kunne blive effektiv, ligesom det hverken for Lærerne eller for Eleverne i Længden kan være tilfredsstillende, at Undervisningen ikke kan afsluttes med Embedseksamen.

Under Henvisning hertil tillader Bestyrelsen sig herved at andrage det høje Ministerium om Anerkendelse i H. t. Lov af 28/4 1931 § 4 jfr. §§ 1 og 2 af Undervisningen i Sprog og Historie til Skoleembedseksamen.

Bestyrelsen skal henvise til, at et saadant Andragende allerede under 26/5 1931 blev

indgivet til Ministeriet. Der blev da af Ministeriet indhentet en Erklæring fra Københavns Universitet af 18/11 1931. Bestyrelsen for Universitetsundervisningen i Aarhus er enig i de af Københavns Universitet i denne Skrivelse opstillede Vilkaar for Anerkendelse af denne Undervisning. Navnlig kan man tiltræde Forslaget om, at der udover de nuværende Lærerpuster oprettes to faste Lærerpuster - en i Sammenlignende Sprogvidenskab og en i Historie

-at alle Lærerpuster, forinden Anerkendelsen finder Sted, opslaaes ledige paa sædvanlig Maade, forsaavidt det høje Ministerium maatte finde saadant nødvendigt, og saaledes at der findes mindst et Professorat i hvert af de Fag, hvori der afholdes Skoleembedseksamen, at Besættelsen af Lærerpusterne maa ske efter de for Ansættelse af Professorer ved Københavns Universitet gældende Regler under den i disse Regler fastsatte Medvirken af det filosofiske Fakultet i København, at Skoleembedseksamen i Aarhus maa afholdes efter de samme Regler og efter de samme Fordringer som ved Københavns Universitet, ligesom det samme Censorkollegium som i København maa medvirke.

Ligeledes er Bestyrelsen enig i, at de nævnte Lærerpuster med Hensyn til Lønninger maa ligestilles med de tilsvarende Lønninger ved Københavns Universitet.

Med Hensyn til Pensionsspørgsmaalet skal Bestyrelsen henvise til det paa Mødet i Undervisningsministeriet den 25/3 1933 passerede, hvorefter man fra Københavns Universitets Side erklærede at kunne acquiescere ved, at der tegnes en Pensionsforsikring for Lærerne paa samme Maade, som det allerede finder Sted nu her i Aarhus med Tilskud fra Aarhus Kommune.

Bestyrelsen er derhos enig i, at der først tildeles Universitetsundervisningen Statstilskud til denne Undervisning paa Finansloven for Aaret 1935-36, indtil hvilken Tid Aarhus Kommune vedblivende bekoster denne Undervisning, derunder den Forøgelse af Udgifterne, de fra Københavns Universitet opstillede Krav medfører. - Med Hensyn til Størrelsen af dette Statstilskud henviser Bestyrelsen til vedlagte Udkast til et Budget for denne Undervisning."

BUDGET

for

Undervisning i Sprog og Historie ved Universitetsundervisningen i Aarhus.

7 Professorer à 9054 Kr..... 63378 Kr.

2 Docenter..... 14000-
 Pensionsbidrag..... 7070-
 Undervisningsassistenter, Maanedselektorer og Gæsteforelæsninger . . 8400-
 Til Bogindkøb og Udgivelse af Acta Jutlandica..... 7000-
 Opvarmning, Belysning, Vedligeholdelse og Rengøring..... 3000-
 Eksamensudgifter 2000-
 Udgifter til Undervisningsrekvisitter, Administration og uforudsete Udgifter.....
 4000-
 108848 Kr.

Borgmesteren erindrede om, at Kommunen i sin Tid indgik paa en Ordning, hvorefter man paatog sig Udgiften til denne Undervisning i 3-4 Aar, og derefterskulde man opnaa Eksamensret og Staten samtidig overtage Driften. Ved de Forhandlinger, der senere var ført med Ministeriet og Københavns Universitet, havde det vist sig nødvendigt, at Byraadet giver Tilsagn om at forøge Stillingerne med 2 nye Docenturer og ligeledes opretter Professorstillinger i de hidtidige Fag, hvorved man maatte regne med i Tiden fra 1. August 1934 til 1. April 1935 at komme til at udrede ca. 20000 Kr. mere end hidtil. Det var vist en Nødvendighed at tiltræde Forslaget for at opnaa Eksamensretten. Samtidig haabede Bestyrelsen paa Byraadets Velvilje til senere Oprettelse af et Erhvervsfakultet, idet det vilde have stor Betydning at faa et saadant knyttet til Universitetet i Aarhus.

J. Chr. Møller henvistetildet gamle Ord, at har mansagt A, maa manogsaa sig B og bevilge de Penge, der yderligere krævedes. Derimod havde Taleren gerne set, at densidste Tilføjelse ikke var kommet med, for det forpligtede i nogen Grad Byraadet i Fremtiden. Et Erhvervsfakultet blev vel ikke stort andet end den udvidede Handelsundervisning, der nu drives paa Den jydsk Handelshøjskole, selv om det vel nok vilde føre noget videre. Muligvis vilde Byraadet nok til den Tid stille sig velvilligt til Tanken, men man burde næppe saa længe i Forvejen binde sig dertil.

Holger Eriksen gjorde opmærksom paa, at der ikke laa noget juridisk bindende i denne Tilføjelse; men Taleren lagde megen Vægt paa at faa den med, for Oprettelsen af et Erhvervsfakultet vilde blive det første af sin Slags i Norden og maaske efterhaanden blive det vigtigste ved Aarhus Universitet. Et Erhvervsfakultet var ikke en udvidet

Handelsskoleundervisning, det var meget mere og vilde komme til at omfatte mange forskellige Ting; men den Side af Sagen var det næppe nødvendigt at drøfte nu.

Borgmesteren bemærkede, at det først var tænkt at fastslaa det noget stærkere; men som det stod nu, bandt det ikke Byraadet til noget.

Andragendet tiltraadtes, herunder Kommunens Forpligtelse til at udrede de forøgede Udgifter ved den udvidede Undervisning indtil 1. April 1935.

